

הרשאה מרוח התקופה

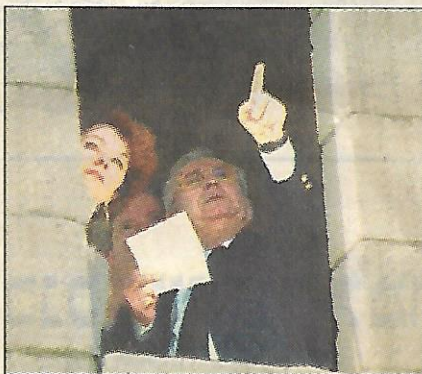
הציפיות מוועדת אור הן שתחקור את קרקע צמיחתן של פקודות הירי

מאת וליד נימר דקה

הפגנות. אבל מה משקלם ההרתי עתי של עונשים אלה, כל שכן משקלם בשינוי תפישה, כאשר נשיאים במדינת ישראל חוננים פושעים יהודים שרצחו ערבים. מה הוא המסר המועבר למערכת אכיפת החוק כאשר משחררים את חברי המחתרת היהודית לאחר תקופה קצרה ממאסרם? מהי תרומתו של הנשיא עוז ויצ' מן לתפישה שדם ערבי הוא הפקר? הרי הוא זה שקצב את עונשו של אסיר עולם ערבי ישראלי, עלי עומריה, שפצע יהודי, ל-40 שנה, ואת מאסרי העולם של שני אסירים ערבים, האחים ג'בארין, שרצחו משת"פ ערבי, ל-30 שנה, ואילו את שבעת מאסרי העולם ר-20 השנה שהוטלו על עמי פופר, שרצח שבעה ערבים ופצע 20, קצב ל-40 שנה.

מחמישים שנות אורחות ישראלית, ולהעמיק בחפירה מתחת ליסודות אלה, בהעלאת שאלות המתייחסות לאווירה המתירה פקודות ירי, וירי, על אזרחים ערבים; ובעיקר לצאת מהנחה, שאסור בתכלית האיסור לא רק לירות, אלא גם לא לשאת נשק בעת פיזור הפגנות של אזרחים. בכך היא תפטור אותנו מהעיסוק בצדדים הטכניים של

נדברי משה שרת בשיבת מזכירות מפא"י ב-11.1.61, שנאמרו בעקבות הטבח בכפר קאסם, יש תשובה וכמה שאלות - שטרם נשאלו על ידי ועדת אור החוקרת את הדיגתם של 12 אזרחים ערבים ישראלים על ידי המשטרה. שרת מספר על רציחת כמה ערבים בידי חיילי צה"ל מתוך "נקמה עיוור רת" על רציחת אחותו של מאיר הרציון, וקושר את חוסר התגובה על כך לטבח בכפר קאסם. "לא הודרו אנשים מדרגה, לא הודחו מתפקיד. אחד כך היה עניין כפר קאסם. אז אינני יכול מראש לשלול את הזיקה בין שני הדברים האלה... המסקנה היתה כי דם ערבי הפקר."

תצלום: פבל וולברג

ועדת אור באום אליפחם. מעבר לפקודות

ומה עם "תרומתו" של העונש המגוחך שהוטל על הורג הילד הפלשתינאי חילי מי שושא ביצירת האווירה הגועזית? ואיך יפרשו השוטרים האזרחיים את שחרורו של הרוצח יורם שקולניק לאחר שמונה שנים בכלא? ולאחר כל זה האם יש בכלל מקום לגילוי רגשות כלפי הרג אורח ערבי בהפגנות בנגב או פציעתם של מאות אזרחים ותלמידי בית הספר באירועי א-רוחה בספטמבר '98 באום אל-פחם? באירועים אלה, וביחסם של מוסדות המדינה ובתוכם מערכת המשפט ומוסד הנשיאות, נקבעה התוצאה הטרגית של אירועי אוקטובר האחרון. רק ועדה שלבה אטום תפסח על מערכת סיבות אלה, שדוקרות את העין ומקוממות את הלב.

הירי ובצדדים הפורמליים של הפקודה. כי מרגע שהוכח שהיה ירי והיתה פקודה, הוועדה מתברקת לבדוק מה הוביל לפקודה זו. מה עומד מאחורי ההנחיה הגועזית, שלהפגנות של יזר"רים השוטרים באים בלי נשק ואילו להפגנות של ערבים השרטרים לא רק באים עם נשק אישי אלא אף בתגבור של צלפים מיומנים.

ההנחיות וההחלטות אינן מתקבלות בחלל ריק, רס"ן שמואל מלינקי אמר בחקירתו בפרשת טבח כפר קאסם כי "הפקודה לא היתה כזו שלא יכלה להשתבץ ברוח התקופה ההיא". ומה היא "רוח התקופה" של אירועי אוקטובר 2000, ששובצה בה ההנחיה שלהפגנות של אזרחים ערבים נושאים נשק ומוזמי נים צלפים?

יהיו בוודאי המלצות להוריד מפקדים בדרגה המשטרה תצויד באמצעים חדישים לפיזור

הציבור הערבי ומשפחות החללים העוקבים אחר דיוני ועדת אור חשים באור רונה חוסר נחת מן הכיוון שהיא מובילה אליו, אף שהם ממשיכים לקוות שהדברים ישתנו בהמשך. תקוותם זו אינה נעצרת בהעמדת האחראים לדין, אבל גם איננה מבקשת, כדברי רובם של דוברי המסד היהודי, לתקן עורלות ואפליה על רקע לאומי שהצטברו במשך יותר מחמישים שנה.

הקו שמונתו שרת בין הנקמה העיוורת של חיילי צה"ל לבין הטבח בכפר קאסם הוא אותו קו לוגי שמבקשת ועדת אור לקטוע.

תפקידה של ועדת החקירה אינו מסתיים בחשיפת האחראים ובהצבעה על האשמים. ועדת אור נדרשת לבנות יסוד משפטי חינוכי שימנע את הישנות הדברים. על הוועדה מוטלת האחריות לחשוף את יסודות הקונצפציה של האורח הערבי בגיט המישי, גם לאחר יותר

הכותב נמנה עם האסירים הביטחוניים הערבים הישראליים שלא שחררו על פי הסכמי אוסלו. כלוא בכלא שאטה, אחד מ-30 אסירים המרצים את עונשם מחזילת שנת ה-99